

C 776/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 września 2016 roku

Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim, I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: **SSR Jacek Stypułkowski**

Protokolant: **Agnieszka Konczerewicz**

po rozpoznaniu w dniu 6 września 2016 roku w Bielsku Podlaskim na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółka jawna w W.

przeciwko A. M.

o zapłatę

I Oddala powództwo.

II Zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 617 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

I C 776/16

UZASADNIENIE

Powód (...) spółka jawna w W. wnosił o zasądzenie od pozwanej A. M. kwoty 1800 zł z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 21 lutego 2001 roku od kwoty 900 zł oraz od dnia 21 kwietnia 2001 roku liczonymi od kwoty 900 zł oraz kosztami procesu.

Nakazem zapłaty z dnia 9 sierpnia 2010 roku Sąd Rejonowy w B. uwzględnił w całości roszczenie i zasądził od pozwanej na rzecz powoda dochodzoną pozwem kwotę. Nakaz ten uprawomocnił się w dniu 20 września 2010 roku.

Postanowieniem z dnia 22 czerwca 2016 roku Sąd Rejonowy w B. przywrócił pozwanej A. M. termin do wniesienia sprzeciwu od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 9 sierpnia 2010 roku wydanego w sprawie (...).

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwana A. M. wносиła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda kosztów procesu. W treści sprzeciwu podniosła zarzut przedawnienia dochodzonego roszczenia.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

Pozwana A. M. w dniu 19 czerwca 2000 roku zawarła z Wyższą Szkołą Finansów i (...) w B. umowę (k.37-38), której przedmiotem było zapewnienie pozwanej miejsca na kierunku studiów licencjackich „zarządzanie i marketing”. W treści umowy uczelnia zobowiązała się – w zamian za wpłacone czesne – świadczyć usługi polegające na przygotowaniu miejsca i warunków studiowania oraz umożliwienia pozwanej udziału w ćwiczeniach, seminariach, lektoratach, uczestniczenia w egzaminach, zaliczeniach i innych formach kontrolnych przewidzianych w programie studiów. Pozwana natomiast zobowiązała się m. in. do zapłaty czesnego. Terminy płatności III i IV raty czesnego za I rok studiów w kwotach po 900 zł przypadały na: 10 lutego 2001 roku i 20 kwietnia 2001 roku.

W dniu 31 grudnia 2009 roku Wyższa Szkoła Finansów i (...) w B., wobec braku zapłaty przez pozwaną III i IV raty czesnego, zawarła z powodem (...) spółką jawną w W. umowę sprzedaży wierzytelności (k.41-43), mocą której powód nabył wierzytelność wobec powódki w wysokości 1800 zł.

Uzasadniając swe stanowisko powód wskazywał (k. 4, 108), że pozwana, mimo przyjętego w umowie z dnia 19 czerwca 2000 roku zobowiązania do zapłaty czesnego nie wywiązała się z całości swego obowiązku. Powód jako nabywca wierzytelności ma obecnie prawo żądać zapłaty kwoty wynikającej z umowy an jego rzecz. Wskazywał również, że roszczenie – wbrew twierdzeniom pozwanej – nie uległo przedawnieniu. Powołał się przy tym na pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w uchwale z dnia 21 października 2015 roku (III CZP 67/15) zgodnie z którym do przedawnienia roszczenia o opłatę za studia określoną w umowie zawartej na podstawie art. 160 ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku Prawo o szkolnictwie wyższym w brzmieniu obowiązującym w dniu 1 października 2009 roku (Dz. U. z 2005 r., Nr 164, poz. 1365), w okresie przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 11 lipca 2014 roku o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2014, poz. 1198), miał zastosowanie dziesięcioletni termin przewidziany w art. 118 kc. Wskazywał również za Sądem Najwyższym jak w uzasadnieniu postanowienia z dnia 25 lutego 2016 roku (V CNP 63/15), że do przedawnienia roszczenia o zapłatę za studia w okresie przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej z dnia 11 lipca 2014 roku tj. przed dniem 1 października 2014 roku miał zastosowanie dziesięcioletni termin przedawnienia przewidziany w art. 118 kc. Nadto Sąd Najwyższy wskazał, że podnosząc zarzut naruszenia art. 160 ust. 7 ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku Prawo o szkolnictwie wyższym skarżący nie dokonał wykładni regulacji intertemporalnej zawartej w art. 32 ustawy z dnia 11 lipca 2014 roku o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw wskutek czego przyjął, że przewidziany w art. 160a ust. 7 trzyletni termin przedawnienia ma zastosowanie – bez jakiegokolwiek ograniczenia – do roszczeń powstałych przed dniem wejścia w życie tego przepisu. W konsekwencji doszedł do błędnego wniosku, że roszczenie powódki uległo przedawnieniu jeszcze przed wejściem w życie przepisu wprowadzającego trzyletni okres przedawnienia.

Pozwana uzasadniając swe stanowisko, w sprzeciwie od nakazu zapłaty wskazywała (k.87-88), że roszczenie powoda jest przedawnione, a ponadto dochodzone pozwem świadczenie zostało przez pozwaną uregulowane oraz jest nienależne z powodu rezygnacji ze studiów. Powoływała się przy tym na przepisy art. 160 i 160a ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku Prawo o szkolnictwie wyższym oraz art. 32 ustawy z dnia 11 lipca 2014 roku o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw. Zdaniem pozwanej dochodzona wierzytelność jest z 2001 roku i przedawniła się w 2004 roku. Ponadto pozwana wskazywała, że dochodzone kwoty dotyczą okresu, kiedy nie była już studentką oraz, że nie została zawiadomiona o cesji wierzytelności.

W myśl art. 509 § 1 kc wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. Wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o zaległe odsetki (§ 2). W myśl natomiast art. 513 § 1 kc dłużnikowi przysługują przeciwko nabywcy wierzytelności wszelkie zarzuty, które miał przeciwko zbywcy w chwili powzięcia wiadomości o przelewie.

W piśmiennictwie zauważono, że przy analizie stosunku dłużnik – cesjonariusz szczególnie uwidaczniają się dwie zasady, charakteryzujące ten stosunek. Pierwsza dotyczy nabycia przez cesjonariusza w drodze przelewu wierzytelności tylu praw, ile miał cedent. Wyraża to paremia *nemo in alium plus iuristransferre potest quam ipse habet*. Cesjonariusz nie może, więc żądać od dłużnika świadczenia w większym rozmiarze niż cedent. Druga zasada dotyczy sytuacji prawnej dłużnika, która nie może ulec pogorszeniu na skutek przelewu w stosunku do tej, jaką dłużnik miał przed przelewem (J. Mojak (w:) Kodeks..., s. 162; H. Ciepła (w:) Komentarz..., s. 595; B. Łubkowski (w:) Kodeks..., s. 1225). Z wierzytelnością po przelewie pozostają zatem związane wszystkie zarzuty dłużnika, które mogły być podnoszone w stosunku do poprzedniego wierzyciela (cedenta).

W myśl art. 6 kc ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Jeżeli chodzi o rozkład ciężaru dowodu, to powód powinien udowodnić fakty pozytywne, które stanowią podstawę jego

powództwa tj. okoliczności prawo tworzące, a pozwany, jeżeli faktów tych nie przyznaje, ma obowiązek udowodnienia okoliczności niweczących prawo powoda.

W okolicznościach niniejszej sprawy Sąd pragnie wskazać, że to na pozwanej spoczywał ciężar udowodnienia swych twierdzeń w zakresie dotyczącym tego, że roszczenie powoda jest nienależne, bowiem pozwana nie miała obowiązku zapłaty dochodzonych dwóch rat czesnego z uwagi na rezygnację ze studiów i skreślenie z listy studentów.

Pozwana nie sprostала jednak obowiązkowi wykazania tej okoliczności. Wniosek pełnomocnika pozwanej o dopuszczenie dowodu z przesłuchania jej w charakterze strony na tę okoliczność nie mógł doprowadzić do osiągnięcia zakładanego skutku, bowiem z treści § 7 pkt. 1 umowy z dnia 19 czerwca 2000 roku wynika, że w przypadku rezygnacji ze studiów student winien zawiadomić uczelnię na piśmie. Dowód z przesłuchania pozwanej w charakterze strony mógłby doprowadzić jedynie do ustalenia, że takie pisemne oświadczenie powstało, jednak nie mógłby wykazać, że treść oświadczenia do uczelni dotarło i wywarło skutek w postaci rozwiązania umowy. Warto tu dodać, że wniosek ten został złożony nieudolnie, bowiem pełnomocnik pozwanej nie był w stanie wskazać lokalizacji Konsulatu RP w W. B. właściwego dla miejsca aktualnego zamieszkania pozwanej.

Okoliczności faktyczne i prawne sprawy doprowadziły do oddalenia powództwo jako przedawnionego, aczkolwiek nie na podstawie argumentów pełnomocnika pozwanej. Za zupełnie chybione uznać należy powoływanie się na przepisy ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku Prawo o szkolnictwie wyższym (art. 160 i 160a) oraz art. 32 ustawy z dnia 11 lipca 2014 roku o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw. Pozwana podnosiła, że wskazywane przepisy powodują, że roszczenie przedawniło się w 2004 roku.

Oceniając skuteczność zarzutu przedawnienia zgłoszonego przez pozwaną w pierwszej kolejności stwierdzić należy, że nie budzi wątpliwości Sądu, iż skoro pozwana zawarła z umowę z dnia 19 czerwca 2000 roku o studiowanie z pierwotnym wierzycielem Wyższą Szkołą Finansów i (...) w B. to obciążał ją obowiązek wypełnienia wynikającego z treści umowy zobowiązania zapłaty czesnego. Pozwana nie wykazała, że umowę tę rozwiązała i uregulowała wymagalne należności, dlatego co do zasady była obowiązana do uiszczenia wskazanych w umowie kwot.

Bezspornym było, iż umowa pomiędzy pozwaną i uczelnią została zawarta w dniu 19 czerwca 2000 roku, a zatem w okresie obowiązywania przepisów ustawy z 12 września 1990 roku o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 65, poz. 385, ze zm.). Mimo podobieństw do umowy określonej w art. 160 ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku - Prawo o szkolnictwie wyższym, na gruncie stanu prawnego obowiązującego w dacie jej zawarcia, miała ona charakter umowy nienazwanej.

Mając na uwadze dyspozycję art. 65 § 2 kc, należy wskazać, że uczelnia zobowiązała się świadczyć usługi polegające na przygotowaniu miejsca i warunków studiowania oraz umożliwienia pozwanej udziału w ćwiczeniach, seminariach, lektoratach, uczestniczenia w egzaminach, zaliczeniach i innych formach kontrolnych przewidzianych w programie studiów, a student do zapłaty opłat przewidzianych w umowie i regulaminie opłat. Zatem była to umowa, której przedmiotem nie było jedynie określenie odpłatności za studia, ale również innych zobowiązań stron z tytułu uczestnictwa pozwanej w studiach prowadzonych przez Wyższą Szkołą Finansów i (...) w B. na kierunku zarządzanie i marketing. Ustawa o szkolnictwie wyższym z 1990 roku nie przewidywała odrębnego typu umowy, jaką jest umowa o warunkach odpłatności za studia uregulowana w przepisie art. 160 ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku - Prawo o szkolnictwie wyższym. Brak odrębnej regulacji powoduje, że w niniejszej sprawie należy odwołać się do przepisów art. 750 kc regulującego kwestię umów nienazwanych o świadczenie usług, oraz art. 751 pkt. 2 kc, określającego krótszy, bo 2 – letni termin przedawnienia roszczeń, dochodzonych w oparciu o taką umowę. Dotyczy to m.in. roszczeń z tytułu utrzymania, pielęgnowania, wychowania bądź nauki, jeżeli przysługują one osobom trudniącym się zawodowo takimi czynnościami albo osobom utrzymującym zakłady na ten cel przeznaczone (art. 751 pkt. 2 kc).

Nietrafny jest również pogląd powoda, który za podstawę swych twierdzeń przyjął stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z dnia 21 października 2015 roku (III CZP 67/15).

Zdaniem Sądu przepisy ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku - Prawo o szkolnictwie wyższym, jak też art. 32 ustawy z dnia 11 lipca 2014 roku o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw nie mają zastosowania do oceny umowy z dnia 19 czerwca 2000 roku i skutków wynikających z niewykonania zobowiązań, jakie strony w niej podjęły. Przepis art. 32 wskazanej wyżej ustawy jest przepisem retroaktywnym, jednakże nie może dotyczyć innego aktu prawnego niż ten, który zmienia ustawa przepis ten zawierająca. Powód powołał stanowisko Sądu Najwyższego z uzasadnienia postanowienia z dnia 25 lutego 2016 roku (V CNP 63/15), zgodnie z którym – w stanie faktycznym tej sprawy – błędnym jest wniosek, że roszczenie powoda uległo przedawnieniu jeszcze przed wejściem w życie przepisu wprowadzającego trzyletni okres przedawnienia. Odnosząc to do stanu faktycznego sprawy niniejszej stwierdzić należy, że pogląd ten jest tym bardziej aktualny zważywszy, że wymagalność roszczenia powoda przypadła na okres poprzedzający wejście w życie ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku - Prawo o szkolnictwie wyższym (odmiennie niż w sprawie, w której wydano cytowane postanowienie SN), bowiem nastąpiło to w dniu 10 lutego 2001 roku w zakresie kwoty 900 zł oraz w dniu 20 kwietnia 2001 roku w zakresie kwoty 900 zł. Roszczenie to uległo przedawnieniu również przed wejściem w życie przepisów Prawa o szkolnictwie wyższym.

W sprawie niniejszej pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w uchwale z dnia 21 października 2015 roku w sprawie o sygn. akt III CZP 67/15 nie znajdzie zastosowania również dlatego, że w sprawie rozpoznawanej przez Sąd Najwyższy kwestią oceny było przedawnienie roszczeń publicznej uczelni wyższej o zapłatę czesnego. Sąd Najwyższy badał charakter stosunku prawnego łączącego publiczną uczelnię wyższą ze studentem studiów niestacjonarnych - umowy o warunkach odpłatności za studia niestacjonarne. W niniejszej sprawie podstawą faktyczną roszczenia była natomiast umowa o usługi edukacyjne zawarta z uczelnią niepubliczną. W uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy wskazał, że stosunek prawny łączący studenta studiów niestacjonarnych z publiczną uczelnią wyższą jest regulowany w sposób kompletny przepisami tej ustawy i ma mieszany charakter, zawierając w sobie zarówno elementy administracyjnoprawne, jak i cywilnoprawne. Wskazana w art. 160 ust. 3 Prawa o szkolnictwie wyższym umowa o zasadach uiszczania opłat za świadczone usługi edukacyjne związane z kształceniem studentów na studiach niestacjonarnych, regulowała wycinek relacji między uczelnią publiczną i studentem w zakresie wysokości czesnego, terminu i sposobu jego wnoszenia i kształtowała wraz z przepisami prawa o szkolnictwie wyższym oraz aktami o charakterze administracyjnym treść stosunku prawnego między studentem a publiczną uczelnią wyższą. Regulowała ona jedynie warunki odpłatności za studia niestacjonarne, a nie warunki świadczenia na rzecz studenta przez uczelnię usług związanych ze studiami.

Biorąc pod uwagę wszystkie powyższe okoliczności Sąd na podstawie art. 750 kc. Art. 751 pkt 2 kc i art. 117 § 1 kc oddalił powództwo uznając je za przedawnione.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie zasady odpowiedzialności za wynik procesu wyrażonej w art. 98 kpc.

Wysokość kosztów zastępstwa procesowego ustalono na podstawie na podstawie § 2 ust. 1 i 2 oraz § 6 pkt. 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu. (t. j. Dz. U. z 2013 roku, poz. 490 ze zm.) w związku z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2015, poz. 1804).